

Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan alainen toiminta koostuu neljästä palvelukokonaisuudesta, jotka ovat varhaiskasvatus ja esiopetus, perusopetus, kulttuuri sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Lautakunnan toimintaan kuuluu myös palvelualueen yhteisten toimintojen kokonaisuus.

Sivistyspalvelut ovat kunnalle lainsäädännössä määritellyjä tehtäviä. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sekä perusopetuksen lainsäädäntö määrittelee pääasiassa palvelujen järjestämistavan. Kulttuuripalveluissa sekä liikunta- ja nuorisopalveluissa kunnalla on suuremmat mahdollisuudet itse määrittellä palvelujen sisältö ja laajuus.

Toimintaympäristön muutokset

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on säilynyt korkeana, mutta ikäluokissa tapahtuvat muutokset heijastuvat palveluissa olevien lasten määrään. Päiväkotihoidossa oli syyskuun 2021 alussa arviolta 1,5 % eli noin 110 lasta edellisvuotta vähemmän, koska ikäluokat ovat hieman aiempaa pienempiä. Esiopetukseen osallistuvien määrä on pysynyt edellisvuoden tasolla. Perusopetuksessa oppilasmäärä kasvaa noin 350 lapsella. Vieraskielisiä lapsia on aikaisempaa enemmän johtuen pääasiassa muuttoliikkeestä, ja heidän osuutensa syntyneistä on kasvanut. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa sekä perusopetuksessa n. 13 % lapsista on vieraskielisiä. Tampereen kasvava asukasluku ja asiakkaiden odotukset lisäävät kulttuuripalvelujen sekä nuoriso- ja liikuntapalvelujen kysyntää.

Korona-pandemiasta palautumiseen tulee laatia pitkän ajan suunnitelma sivistyspalveluissa. Huomiota kiinnitetään erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveyden edistämiseen sekä kulttuuri- ja tapahtuma-alan elpymiseen. Erityisesti asiakasmaksutuottojen epävarmuus verrattuna koronaa edeltäviin vuosiin on vaikuttanut vuoden 2022 talousarvion laadintaan kulttuurin sekä liikunnan ja nuorison palveluryhmissä.

Sote-uudistuksessa palvelujen yhdyspinnat liittyen erityisesti hyvinvoinnin edistämiseen, kasvatukseen ja opetukseen, kulttuuriin ja liikuntaan sekä nuorisopalveluihin suhteessa hyvinvointialueeseen tunnistetaan. Palvelujen sujuvuus ja jatkuvuus yhdyspinnoilla varmistetaan vuoden 2022 aikana.

Palveluverkon muutoksissa on tavoitteena luopua pienistä, epätarkoituksenmukaista tiloista ja korjata etupainotteisesti kiinteistöjä ehkäisten kunto- ja sisäilmaongelmia. Päiväkoti- ja kouluverkko -suunnitelmalla vastataan laajentuviin ja muuntuviin palvelutarpeisiin. Liikuntapaikkoja ja liikunnan olosuhteita kehitetään päivitetyn liikunnan palveluverkkosuunnitelman mukaisesti mm. luomalla edellytyksiä omaehtoiseen liikkumiseen. Kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden hyväksytyt palveluverkkosuunnitelmat sisältävät mm. tilojen käytön tehostamista sekä tilojen käyttömahdollisuuksien tarjoamista kuntalaisille, järjestöille ja eri yhteisöille. Suunnittelun tueksi otetaan yhteistyössä eri palvelualueiden ja sivistyspalvelujen palveluryhmien kanssa käyttöön toimintamalli, joka edistää tulevaisuuden palvelumallityötä ja tilojen yhteiskäyttömahdollisuuksia.

Toiminnan painotukset

Vuoden 2022 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen uuteen, valmisteilla olevaan strategiaan ja sen pohjana olevaan Anna-Kaisa Iksen pormestariohjelmaan. Tavoitteet valmistuvat pormestarin talousarvioesitykseen.

Lautakunnan talousarvioesitykseen sisältyy kaupunginhallituksen 26.4.2021 linjaamat toiminnan painotukset, jotka huomioidaan talousarvion toiminnan tavoitteiden valmistelussa. Painotukset ovat Yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen, Lasten ja nuorten hyvinvointierojen kaventaminen, Yhteisöllisen ja yksilöllisen

tuen vahvistaminen, Kulttuurihyvinvoinnin vahvistaminen ja 3. sektorin toimintamahdollisuuksien edistäminen, Toiminnan ja palveluprosessien uudistaminen sekä Työntekijäkokemuksen parantaminen.

Tuottavuus

Tuottavuuskehityksen seuranta aloitettiin vuonna 2021 ja sitä jatketaan vuonna 2022. Tuottavuutta mitataan talouden päämittareilla, jotka on suhteutettu asukasmäärään. Täydentävät mittarit kertovat asiakaskokemuksen toteutumisesta. Selittävät mittarit kuvaavat toimintoja, joilla on vaikutusta tuottavuuteen. Tuottavuusmittareiden kehittämistä on jatkettu palveluryhmissä. Palveluryhmissä on parannettu tuottavuutta toiminnan kehittämisen avulla ja digitalisaatiota hyödyntämällä.

Tuottavuusmittarit, Sivistys- ja kulttuurilautakunta	TP 2019	TP 2020	Enn 2021	TA 2022
Päämittarit				
Nettokustannukset, euroa/asukas	-1 582	-1 607	-1 655	-1 691
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-1 786	-1 781	-1 838	-1 882
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-850	-853	-898	-926
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-294	-280	-350	-359
Täydentävät mittarit				
Asiakaskokemus (NPS)*, Kulttuuri, Liikunta ja nuoris	-	-	60	65
Selittävät mittarit				
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	-	58,83 %	58,94	60,00
Sairauspoissaolot, %	4,18 %	4,44 %	4,23 %	4,10 %
Tilatehokkuus, htm ² /asukas	1,96	1,93	1,95	1,99
Asukasmäärä	238 140	241 009	244 000	247 000

* Kulttuurin sekä Liikunta ja nuorisopalvelujen yhteinen asiakastytyväisyyden mittaus aloitettiin lokakuussa 2020. Koronapandemian aiheuttama poikkeustilanne on haitannut seuranta. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa sekä perusopetuksessa mitataan asiakastytyväisyyttä omilla mittareilla keväisin. Jatkuvan asiakaspalutteen keräämistä ja hyödyntämistä kehitetään.

Talous

Vuoden 2022 talousarviota on laadittu vaikeassa taloustilanteessa. Perusopetuksen oppilasmäärän kasvu, varhaiskasvatuksen lakimuutokset, uusien ja peruskorjattujen tilojen valmistuminen sekä arvioidut palkankorotukset aiheuttavat merkittäviä kustannuspaineita. Lautakunnan nettomenojen kasvu on 20,5 milj. euroa (+5,2 %) kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna.

Sivistys- ja kulttuurilautakunta

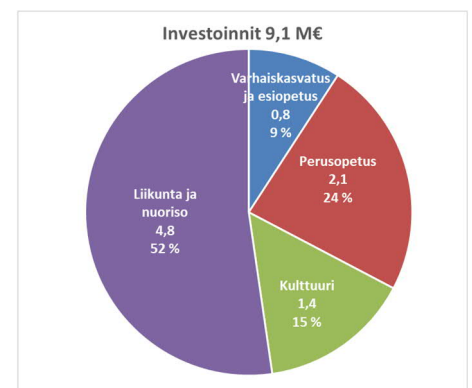
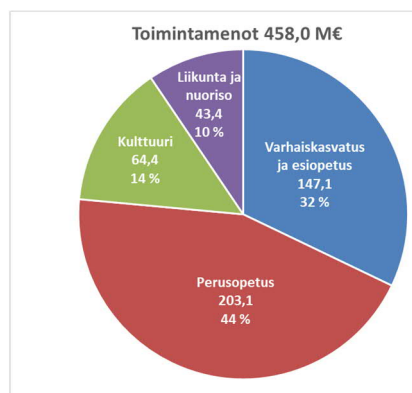
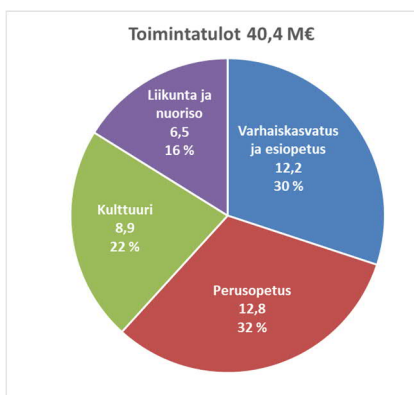
Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Myyntitulot	7 725	8 405	8 484
Maksutulot	17 645	21 362	20 168
Tuet ja avustukset	8 909	9 871	9 643
Vuokratulot	744	1 298	1 239
Muut toimintatulot	748	870	893
Toimintatulot yhteensä	35 771	41 806	40 426
Valmistus omaan käyttöön	51	0	0
Toimintameno			
Henkilöstömenot			
Palkat ja palkkiot	-165 904	-175 555	-184 532
Henkilösivumenot			
Eläkemenot	-33 663	-35 325	-37 023
Muut henkilösivumenot	-5 759	-6 857	-6 870
Palvelujen ostot	-67 785	-83 425	-89 070
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 365	-15 110	-12 363
Avustukset	-43 450	-30 438	-30 067
Vuokramenot	-92 197	-92 238	-97 014
Muut toimintameno	-1 089	-1 173	-1 050
Toimintameno yhteensä	-423 161	-440 122	-457 989
Toimintakate	-387 390	-398 316	-417 563
Rahoitustulot ja -menot	58	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-5 920	-6 226	-6 854
Tilikauden tulos	-393 252	-404 542	-424 417

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Investointimenot	-8 483	-10 707	-9 100

Sitovat erät

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Sivistys- ja kulttuurilautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	40 426	-457 914	-417 488
Hiedanranta		-75	-75

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-9 100	0	-9 100

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuuteen kuuluvat kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus ja esiopetus sekä lakisääteinen kotihoidontuki. Kunnan tulee järjestää varhaiskasvatuslain mukaista varhaiskasvatusta sekä perusopetuslain mukaista esiopetusta kaikille sitä tarvitseville lapsille. Kunnallisena palveluna järjestetään päiväkotihoidon, perhepäivähoitoa, avointa varhaiskasvatusta, esiopetuksen jälkeistä varhaiskasvatusta ja esiopetusta täydentävää kerhotoimintaa sekä erityistä hoitoa ja opetusta tarvitsevien lasten yksikön (ERHO) palvelua. Yksityisen varhaiskasvatuksen vaihtoehdot ovat ostopalvelu, palveluseteli sekä yksityisen hoidon tuki.

Toiminnan keskeiset muutokset

Tasa-arvoa edistävillä toimenpiteillä vahvistetaan ja monipuolistetaan lapsiryhmille tarjottua tukea sekä vahvistetaan tuen tarjoamista lähipalveluna. Toimenpiteinä henkilöstöresurssin lisääminen huomioiden myönteisen erityiskohtelun alueelliset tarpeet.

Varhaiskasvatuslain mahdollisilla muutoksilla 1.8.2022 liittyen lapsen oikeuteen varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen, tuen toteutukseen sekä inklusiivisten periaatteiden noudattamiseen on vaikutuksia mm päiväkotipaikkojen määrään ja henkilöstöresurssiin.

Varhaiskasvatusyksikön toimintasuunnitelmaan kirjatut painopistealueet ovat: yhteisöllinen toimintakulttuuri, kestävä tulevaisuus sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistäminen.

Esiopetuksen lukuvuosisuunnitelman painopistealueet ovat: yhteisöllinen toimintakulttuuri esi- ja alkuopetuksessa, kestävä tulevaisuus, tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistäminen, tuki kasvun- ja opinpolulla sekä tv-taitojen vahvistaminen.

Varhaiskasvatusyksiköiden arviointiprosessia vahvistetaan Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen laatutyötä hyödyntäen.

Sähköisen toiminnanohjausjärjestelmä eVaka-Tampereen käyttöönotto vaiheittain 2022. Päikky- ja Effica-järjestelmistä luovutaan vaiheittain.

Työhyvinvointisuunnitelma varhaiskasvatuksen esimiestyön tukemiseksi.

Klaavan päiväkodista luovutaan 01/2022, Lintulammen ja lidesrannan päiväkodeista luovutaan 08/2022 Isokuusen ja Multisillan päiväkodit otetaan käyttöön 01/2022
Leinolan peruskorjaus aloitetaan 01/2022, Olkahisen päiväkodin peruskorjaus valmistuu 02/2022, Tahmelan päiväkotit väistötiloihin syksyllä 2022, Vellamon peruskorjaus valmistuu 08/2022

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Varhaiskasvatus ja esiopetus	12 153	-147 076	-134 923

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Varhaiskasvatus ja esiopetus	-834		-834

Perusopetus

Perusopetuksen palvelukokonaisuuteen sisältyvät perusopetus, monikielisille oppilaille tarkoitettu perusopetukseen valmistava opetus, sairaalaopetus sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta.

Perusopetusta järjestetään suomen ja ruotsin kielen lisäksi englannin, ranskan ja saksan kielellä. Monikielisille oppilaille tarjotaan perusopetukseen valmistavaa opetusta. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 1.-2. luokan oppilaille sekä erityisopetuksen 1.-9. luokan oppilaille.

Toiminnan keskeiset muutokset

Reagoidaan koronan vuoksi kasvaneisiin oppimisen ja hyvinvoinnin tuen tarpeisiin vahvistamalla yhteisöllistä oppilashuoltoa ja kouluvalmentajamallia sekä lisäämällä resurssiopettajia ja tukiovetusta.

Opetussuunnitelman toteuttamisen painopisteet ovat; oppimisen arviointi, yhteisöllinen toimintakulttuuri ja oppilashuolto sekä pedagogisen tuen kehittäminen. Turvallisen ja tasa-arvoisen koulunkäynnin varmistaminen.

Kaupunkikohtaisten kehittämistehtävien (tuki ja ohjaus, globaali ja kestävä tulevaisuus, yhteisöllinen toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt, esi- ja alkuopetuksen toimintamalli sekä harrastamisen edistäminen) kehittäminen sekä jalkauttaminen.

Valtakunnallisessa DigiOne-hankkeessa kehitetään ja digitalisoidaan perusopetuksen prosesseja sekä luodaan toimialalle uutta digitaalista palvelualustaa. Wilma -järjestelmää kehitetään edelleen erityisesti sujuvan ja tietoturvallisen asioinnin näkökulmista.

Pispalan koulun peruskorjauksen valmistuminen 4/2022 ja Isokuusen pienten lasten yksikön valmistuminen 1/2022.

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Perusopetus	12 812	-203 133	-190 321

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Perusopetus	-2 142		-2 142

Kulttuuri

Palvelukokonaisuudessa vastataan laissa kunnille osoitettujen kulttuuri- ja kirjastopalvelujen järjestämisestä. Lisäksi järjestetään valtionosuuksiin oikeuttavia, kaupungin kulttuurielämän ja vetovoiman kannalta merkittäviä museo-, orkesteri-, taiteen perusopetus- ja vapaan sivistystyön palveluja näitä ohjaavien lakien määrittelemällä tavalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämällä museoilla ja kirjastoilla on lakisääteisiä valtakunnallisesti rahoitettuja tehtäviä, joita Tampereella toteuttavat kaupunginkirjasto sekä Tampereen museot. Tampereen seudun työväenopisto tuottaa vapaan sivistystyön palvelut myös Ylöjärvelle kaupunkien välisen sopimuksen mukaisesti.

Toiminnan keskeiset muutokset

Kulttuuritiloja kehitetään tuomalla olemassa olevat omaehtoiset kulttuuritilat palveluryhmän vuokraus- ja avustustoiminnan piiriin, käynnistämällä Rollikkahallin kulttuuritoiminta sekä edistämällä kulttuuritilahankkeita Nekalassa, Hiedanrannassa sekä väliaikaisesti tyhjillään olevissa tiloissa.

Kulttuuripääkaupunkihaussa syntyneitä ideoita toteutetaan jatkohankkeella Pirkanmaan laajuisesti. Toiminnalle kehitetään erityisesti kulttuurin yhdenvertaista saavutettavuutta ja kulttuuritoimijoiden toimintaedellytyksiä.

Palvelujen laatua ja vetovoimaa ylläpidetään kehittämällä organisaatiota, päivittämällä palveluja sekä turvaamalla kokoelmia.

Museoiden, kirjaston, Tampere Filharmonian ja Tampereen seudun työväenopiston tulotavoitteita korotetaan. Omarahoitusosuuden kasvuun pyritään vastaamaan nykyistä tehokkaammalla markkinoinnilla, näyttelytoiminnan korkealla laadulla, oheistuotemyynnillä, uusasiakashankinnalla sekä pääsymaksuja tarkastelemalla.

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- käte
Kulttuuri	8 936	-64 377	-55 441

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Kulttuuri	-1 365		-1 365

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Palvelukokonaisuuden tehtävä on tamperelaisten aktiivisen elämäntavan edistäminen. Palvelukokonaisuus vastaa liikunta- ja nuorisolaissa kunnalle osoitettujen liikuntapalvelujen ja nuorisotyön järjestämisestä. Sisä- ja ulkoliikunnan olosuhteilla sekä liikunnan ohjauksella mahdollistetaan asukkaiden omaehtoinen liikkuminen, seurojen yhteisöllistä harjoitus- ja kilpailutoimintaa sekä liikunnan ja kulttuurin tapahtumia. Nuorisotyön tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta, osallisuutta, vaikuttamismahdollisuuksia ja nuorten edellytyksiä toimia yhteiskunnassa sekä tuottaa matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia ja toimintaa vapaa-ajalla.

Toiminnan keskeiset muutokset

Liikuntaolosuhteita parannetaan merkittävästi. Tammelan stadionin rakentaminen jatkuu ja valmistuu 2023, Kaupin pesäpallostadionin katsomo- ja palvelurakennus valmistuu, Hakametsän Sport Campuksen suunnittelutyö jatkuu. Vuoden 2022 merkittävimmät tapahtumat ovat voimistelun Gymnaestrada, veteraanien yleisurheilun MM-kilpailut (WMA), pesäpallon Itä-Länsi-ottelu ja konsertit. Tapahtumissa palveluryhmän vastuulla on laadukkaiden olosuhteiden luominen. Tampereella järjestetään myös jääkiekon MM-kilpailut, joihin kaupunki osallistuu yhteistyökumppanina.

Nuorten vaikuttamista, työpajatoimintaa ja sateenkaarinnuorisotyötä vahvistetaan ulkopuolisella rahoituksella. Uudet nuorisohjaajien vakanssit (6 htv) mahdollistavat mm. mobilisoidun nuorisotilan ja digitaalisen nuorisotilan pysyvän toiminnan sekä liikuntamotivaattorin aktivoimaan nuoria koulupäivän jälkeiseen liikunnalliseen toimintaan.

Nykyisen palvelutason ylläpitämiseksi tarvitaan maksutulojen kasvattamista, koska kustannukset ovat kasvaneet yleisen hintatason nousun johdosta. Erityisesti siivous-, ict-, aine- ja tarvikekustannukset ovat nousseet merkittävästi.

Liikunnan harrastamisen edistämiseksi kehitetään uusia palvelumuotoja, erityisesti hinnoittelua muuttamalla. Esimerkiksi maauimalan kausikortti, erityisuiimakortin laajentaminen alueelliseksi, uimahallien sisäänpääsymaksun hinnoitteluperusteen uudistaminen (edullinen hinta, jonka myötä lisääntyvä kävijämäärä, sama taloudellinen tulos).

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Liikunta ja nuoriso	6 525	-43 403	-36 877

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Liikunta ja nuoriso	-4 759		-4 759